

Деякі правила й принципи взаємодії з агресивною дитиною:

1. При взаємодії з дитиною рекомендується доброзичливий, спокійний і довірчий стиль.
2. Уникайте крайностей: не можна дозволяти дитині робити все, що йому заманеться, але не можна й усе забороняти, чітко вирішите для себе, що можна й що не можна, і погодьте це з усіма членами родини.
3. Своїм поводженням показуйте дитині приклад: стримуйте свої емоції, адже він наслідує ваше у своєму поводженні.
4. Приділяйте дитині достатньо уваги, нехай вона ніколи не почуває себе забutoю, покинутою, але в той же час, поясніть дитині, що бувають моменти, коли у вас є інші турботи, треба це зрозуміти й прийняти.
5. Пам'ятайте, що істеричні приступи, якщо вони трапляються, найчастіше зв'язані із прагненням звернути на себе увагу або викликати жалість і співчуття. Не треба потурати дитині, не треба змінювати своїх вимог, краще, коли дитина заспокоїться, пояснити йому, чому ви вчинили саме так, а не інакше.
6. Якщо ви зауважуєте в дитині прояву агресивності, необхідно ретельно аналізувати її причини, виявляти труднощі, випробовувані дитиною, по можливості усувати їх.
7. Запам'ятайте, що заборона й підвищення голосу - самий неефективні спосіб подолання агресивності.
8. Показуйте дитині особистий приклад ефективного поводження. Не допускайте при ньому вибухів гніву або невтішні висловлення про своїх друзів або колег.
9. Стримуйте прагнення дитини провокувати сварки з іншими, якщо таке спостерігається. Треба звертати увагу на недружелюбні погляди один на одного або бурмотання чого-небудь із образою собі під ніс.
10. Не прагнете припинити сварку, обвинувативши іншої дитини в її виникненні й захищаючи свого. Намагайтесь об'єктивно розібрatisя в причинах її виникнення.
11. Після конфлікту обговоріте з дитиною причини його виникнення, визначите неправильні дії вашої дитини, які привели до конфлікту. Спробуйте знайти інші можливі способи виходу з конфліктної ситуації.
12. Не обговорюйте при дитині проблеми його поводження. Він може затвердитися в думці про те, що конфлікти неминучі, і буде продовжувати провокувати їх.
13. Не завжди варто втручатися у сварки дітей. Наприклад, коли два хлопчики в ході гри щось не поділили й почали сваритися, краще спостерігати за цим конфліктом, але не втручатися в нього, тому що діти самі зможуть знайти загальну мову, і при

цьому вони вчаться спілкуватися один з одним. Якщо ж під час сварок один з них завжди перемагає, а іншої виступає “жертвою”, варто переривати таку гру, щоб запобігти формуванню боязності в переможеного.

- 14.** Нехай дитина в кожен момент часу почуває, що ви любите, цінуєте й приймаєте його таким, який він є. Не соромтеся зайвий раз його приголубити. Нехай він бачить, що він потрібний і важливий.
- 15.** Памятайте, що діти не народжуються поганими, а стають такими, завдяки нам, дорослим. І взагалі, поганих або гарних дітей, як і людей, немає - є погані або гарні вчинки. Тому, постараитесь завжди оцінювати не людини, а вчинок або дія.

Приклади ігор

1. Гра “ГОРОБИНІ БІЙКИ” (зняття фізичної агресії)

Діти вибирають собі пари й “перетворюються” у забіякуватих “горобців” (присідають, обхопивши коліна руками). “Горобці” боком підстрибулють друг до друга, штовхаються. Хто з дітей упаде або забере руки зі своїх колін, той вибуває із гри (“лікують крильця й лапки в доктора Айболита”). “Бійки” починаються й закінчуються за сигналом дорослого.

2. Гра “ХВИЛИНА ЖАРТІВ” (психологічне розвантаження)

Ведучий по сигналу (удар у бубон і т.п.) пропонує дітям пустувати: кожний робить те, що йому хочеться - стрибає, бігає, кувиркається й т.п. Повторний сигнал ведучого через 1-3 хвилини повідомляє кінець витівкам.